

NÄRRADION

Supplement 13/6-80

— diskotek eller pratkvart?

□ Närradion har sagt poff.

□ Stockholm har sedan ett år två radiosändare — den ena i femte högghuset vid Hötorget. Den andra finns på vattentornet i Hjulsta.

Det hela skulle bli en praträdio för invandrare, hyresgäster och alla andra organisationer som annars aldrig når ut.

I stället blev det stora pådraget med pop, disco och discjockeys i amerikansk snabbpratande stil.

På några månader har närradion sprängt alla vallar. Ingen vet hur det kommer att sluta.

Radio 88 och Radio Järva hörs i sändare som fått tjugodubblad styrka — från Södertälje till Rotebro.

Dygnet runt.

• Vi har frågat ungdomar på stan vad de tycker om programmen.

• Vi har pratat med discjockeys och med utbildningsministern.

• Vi har frågat STIM och Närradiokommittén.

Här kan du se vad resultatet blev.

STIM har länge anklagats för att vilja köra närradion i graven. — Orättvist! säger Henrik Stannow på STIM. — Vi, om några, har stöttat närradion från början.

STIM:

— Vi vill inte knäcka närradion

— En del av vulgärpropagandisterna har varit väldigt orättvisa mot STIM. Vi vill verkligen inte köra närradion i graven, tvärtom.

Det säger HENRIK STANNOW på STIM. Svenska Tonsätters internationella Musikbyrå. — Vi var de enda som ställde upp för att närradion skulle kunna komma igång så snabbt som möjligt.

• En del har anklagat er på STIM för att vilja ta död på närradion. Vill ni det, Henrik Stannow?

— Jag tror att mycket av den här diskussionen

beror på missuppfattningar och dålig information.

— Det verkar ju som om man tror att det bara är STIM som skulle ha de här avgifterna. Men så är det inte alls.

— Upphovsrättslagen säger att både grammofoonbolagen, musikerna och artisterna i övrigt ska ha sin del av pengarna.

— Det är inte alls så som en del säger att STIM skulle ta hutlöst betalt eller att vi skulle vilja knäcka närradion.

— Tvärtom är det så att vi tar en väldigt liten del av pengarna. Och kompo-

sitörerna som grupp får dåligt betalt.

— Vi på STIM sköter bara vårt jobb.

Är den summa på 225 kronor i minuten som STIM begär av närradion som högsta taxa för spelad musik rimlig?

— Ja, den är rimlig. När vi bestämde den tittade vi på marknaden i övrigt, på minimitariffer för konserter och på mycket annat.

— Vi har också varit beredda att ge en viss rabatt om föreningar går samman och betalar in avgifterna gemensamt.

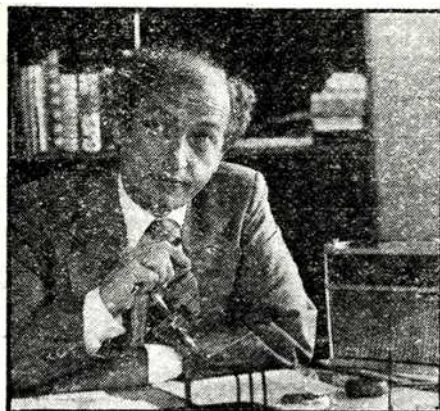
— 225 kronor är en rimlig avgift därför att vi inte kan dumpa avgifterna. Det måste vara rättvisa avgifter över lag.

— Vi har under ett heit år avstått från att ta betalt.

— Som svar här då från en del håll kommit beskylningar om att vi skulle ta hutlöst betalt.

— Det är klart att vi då känner oss orättvist behandlade. Dessutom stod det faktiskt i direktiven för närradion att det skulle vara en praträdio.

— Att det skulle bli så här mycket musik visste vi inte alls.

Utbildningsminister Jan-Erik Wikström var en av initiativtagarna och pådrivarna till närradion: — Det gäller att stimulera till goda program. Bryt genrens tyranni!

Wikström:

— Program med variation är bäst

— Det är svårare att göra radioprogram än man tror.

Det säger utbildningsminister JAN-ERIK WIKSTRÖM.

— Det är inget fel att man spelar disco, men det var ju inte den ursprungliga avsikten.

Utbildningsminister Jan-Erik Wikström var en av dem som hårdast drev på för att närradion skulle komma igång.

Vad tycker han då om den utveckling som den har tagit?

— Meningen med närradion var att man skulle få en ökad mångfald i etern.

— Och att de som tidigare hade svårt att nå ut skulle få en chans att göra det, säger Jan-Erik Wikström.

Hur är det med utbildningsministerns eget intresse för närradion. Lyssnar han själv?

— Jag lyssnar på efter-

middagarna. Dessutom medverkar jag ofta i program ut i landet.

— Intresset har visat sig vara större än jag kunde tro för närradion. Det ser jag på de orter jag har besökt.

— Närradion är ju ideell, säger Jan-Erik Wikström. I min egen kyrka (Immanuelskyrkan) gör ungdomarna egna program.

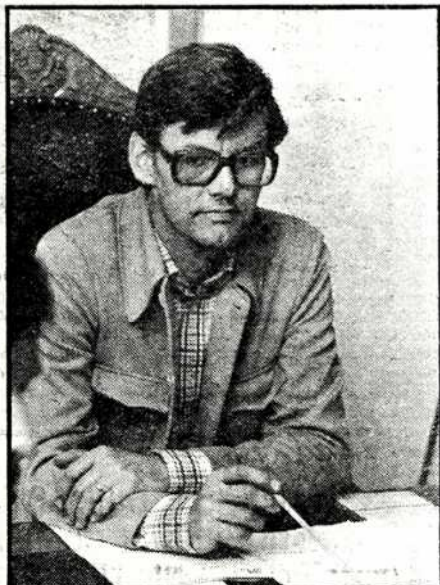
— Närradion i Jönköping är avancerad. Det beror på att man har bra

variation och förankring bland folk.

— Hur ska man då kunna stimulera till goda program? Jag tror att man måste bryta genrens tyranni.

— Man bör alltså inte bara sända pop, rock eller jazz. Mitt råd är att göra program som är informativa och varierande.

— Det kräver omsorgsfulla förberedelser. Närradiostationerna har mycket att lära sig, säger Jan-Erik Wikström.

Olle Palmberg på Närradion: Närradion kommer inte att dö. Möjligen blir det mindre musik på en del stationer.

Närradiokommittén:

— Vi vill betala för oss

— Det är inte tal om att närradion bara skulle vilja ge STIM en spottstyver.

Det förklarar OLLE PALMBERG i Närradiokommittén.

— Nu har vi lyckats komma överens om ett unikt avtal, som nog ska kunna rädda de olika närradiostationerna.

Så här berättar Olle Palmberg om bakgrunden till det stora bråket i närradiofrågan:

— Upphovsmännen och grammofoonbolagen har ett starkt lagskydd till texter och musik. Egentligen behöver de inte förhandla

med radiobolagen. De skulle utan vidare kunna sätta en taxa som de själva tycker är befogad.

STIM är bara den ena halvan av "bevakarna". Den andra heter IFPI. Det står för "Internationella byrån för grammofoon- och videogramproducenter." Den bevakar alltså grammofoonbolagens intressen.

Den 6 juni träffades en överenskommelse mellan en rådgivande referensgrupp, tillsatt av Närradiokommittén och STIM/IFPI.

Den gav ett modellavtal. Varje närradioförening över hela landet ska sedan skriva under var sitt papper efter detta modellavtal med STIM/IFPI.

Det skulle vara mycket svårare för alla de 285 närradioföreningarna i

Sverige att skriva var sitt avtal.

Hittills har närradion haft ett gratisavtal med STIM/IFPI. Men från den 1 juli blir de tvungna att betala ordentliga avgifter. Hur höga dessa blir är inte bestämt än.

Men varje närradiostation måste hålla reda på hur mycket musik de spelar från 1 juli fram till dess den slutgiltiga summan är bestämd. De kommer sedan att få betala avgifterna i efterskott.

Olle Palmberg:

— Vad som återstår att bestämma är hur hög avgiften per musikänd minut i radion ska bli. Den kommer att ligga någonstans mellan 115 och 225 kronor per minut.

— Vad närradiostationerna har hävdad är att

yttrandefriheten har hotats om de inte skulle få råd att spela musik.

— Man har då menat att folk inte skulle lyssna på vad föreningarna har att säga, om de inte har möjlighet att låta upp programmen med musik.

— Man anser alltså att musiker och textförfattare självklart ska ha betalt för att deras verk spelas, säger Olle Palmberg.

I sommar ska det modellförslag som har träffats ut på remiss. I september ska den slutgiltiga avgiften bestämmas.

— En del närradiostationer har varit lättfärdiga, slutar Palmberg.

— De har under gratisåret sånt så mycket musik de kunnat utan tanke på framtiden.

LÄGG

INTE

NER!

□ Det har varit en hård debatt om närradion. Närradion var den nya kanalen som skulle bli en föreningarnas praträdio.

Men i stället har den blivit disco.

Och nu kräver STIM att musiker och författare ska få betalt.

Geting-Guiden gick ut på stan och frågade folk:

Vad tycker du om närradion? Och vad tycker du om musiken?

Birgitta Cullborg, 21 år, Stockholm:

— Närradion är bra. Man får reda på saker som riks- och lokalradion inte tar upp. Jag lyssnar på föreningar, Medicinska föreningen bland andra, och Radio SUS (Stockholms universitets studentkår). Men det blir inte så ofta jag lyssnar. Synd om den ska läggas ned.

Tommy Karlsson, 27 år, Stockholm:

— Jag lyssnar sällan, slår på någon gång bara. Närradion är överflödigt, det är fullt tillräckligt med stora radion. Visst kan den vara befogad, men inte i Stockholm.

Maria Rylander, 24 år, Stockholm:

— Det är en bra idé med närradion och det är sorgligt om den ska läggas ned, tycker jag.

Johan Månsson, 21 år, Bromma:

— Jag bor på gränsen mellan sändarna så det blir bara ibland som jag lyssnar. Det är larvigt av STIM att kräva pengar. Det vinner de inget på. Tråkigt att jag inte hör radion bättre.

Susanne Bengtsson, 24 år, Stockholm:

— Jag lyssnar emellanåt och då på musiken. Närradion är en bra idé. Jag tycker inte om STIM, och det är fel att lägga ned radion.

Stefan Haglund, 21 år, Stockholm:

— Ja, jag lyssnar mycket på närradion. Musiken är bra, särskilt på SUS. Radion skall vara kvar, utan tvekan.

Mats Knutsson, 23 år, Stockholm:

— Har hänt att jag lyssnar på närradion. Vissa stationer är bra och musiken också. Det är inte bra om den läggs ned, den ska få vara kvar.

Inge Bjurvill, 30 år, Stockholm:

— Jag lyssnar jättemycket på närradion. Det spelas mycket disco, det gillar jag. Hörde på Maranata. Idiotiskt. Det är för många ytterligheter som kommer fram, för mycket fanatism. Synd om den ska läggas ned.

REPORTAGE:

VILHELM BEXELL, THOMAS SJÖBERG och GUNNAR SÖRBRING (text) och WEINE LEXIUS och LARS NYBERG (foto).

Exp 11/22-13/15-80